

Proiectul PNUD *Early Warning System* ROM/99/006

Executat de

SOCIETATEA ACADEMICĂ DIN ROMÂNIA (SAR)

La inițiativa Ministerului Afacerilor Externe al României

NOTĂ

Punctele de vedere exprimate în această publicație reflectă exclusiv opiniile experților implicați în proiect și nu reprezintă neapărat vederile sau poziția oficială a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Termenii folosiți și modul de prezentare a materialului nu implică în nici un fel expresia oricărei opinii din partea Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare sau a Secretariatului Națiunilor Unite privind statutul oricărui stat, teritoriu, oraș sau regiune, sau a autorilor, sau delimitarea frontierelor sau granițelor. Menționarea unor nume de firme sau de produse comerciale nu implică susținerea acestora de către Națiunile Unite.

ROMÂNIA

Numărul 2 / 2002

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

Societatea Academică din România

București, Aprilie 2002

RAPORT DE AVERTISMENT PRIVIND POTENȚIALUL DE CRIZĂ
PNUD – SOCIETATEA ACADEMICĂ DIN ROMÂNIA (SAR)

SUMAR

POLITIC

Iarna își cere prețul

EVOLUȚIA PRINCIPALILOR INDICATORI

	Trimestrul 1-2001	Trimestrul 2-2001	Trimestrul 3-2001	Trimestrul 4-2001	Ian- 2002	Feb-2002	Mar-2002	Trend
Creșterea PIB (analizată trimestrial), %	4.8	5.1	5.1	5.4				↗
Devalorizarea leului, medie lunară, %	2.1	1.9	1.5	1.2	1.9	1.3	0.9	↘
Inflația, medie lunară, %	2.7	2	1.8	2.4	2.3	1.2		↘
Rata dobânzii (BUBOR, o săptămână) %	3.4	3.2	2.6	2.6	2.7	2.5		↘
Producția industrială, % evoluție	6.8	-0.3	-0.6	-3.0	4.6	3.8		↘
Deficitul comercial, medie lunară FOB/CIF (milioane USD)	274	408	205	504	257	239		↘
Rata șomajului, %	10.7	9.3	8.1	8.1	12.4	13.2		↗
Salariul mediu net, USD	99.2	96.3	92.9	96.4	114.1	106.3		–
Pensionari/angajați	0.97	0.97	0.98	1			1.01*	↗
Încrederea în guvern, % (Actualul guvern este capabil să îmbunătățească situația)	57	46	48**	42	45		38	↘
Pesimism, % (Țara se îndreaptă într-o direcție greșită)	54	52	44**	48	51		57	↗
Bunăstarea subiectivă, % (trăiesc mai bine decât anul trecut)	18	19	19**	22	11		12	–

* previziune;

** exclusiv pentru populația urbană

POLITIC

IARNA ÎȘI CERE PREȚUL

Este posibil ca România să meargă într-o direcție bună, dar românii nu simt acest lucru.

În sondajul din luna martie apar câteva schimbări importante față de ianurie, precedenta cercetare de opinie publică realizată de SAR. Optimismul publicului și încrederea în guvern sunt în scădere. În continuare, o parte semnificativă dintre români sunt nemulțumiți de viața pe care o duc; numărul celor care cred că țara se îndreaptă într-o direcție greșită a crescut, la fel și numărul celor care cred că guvernul nu este capabil să îmbunătățească situația.

Creșterea costului vieții în această iarnă și scandalurile legate de corupție au început să taxeze popularitatea guvernanților.

Fig. 1. Credeti că în țara noastră lucrurile merg într-o direcție bună sau într-o direcție greșită?

	%
Direcția este bună	31.9
Direcția este greșită	57.3 (a crescut de la 50.9 în ianurie 2002)
NS/NR	10.9
Total	100.0

Fig. 2. Cât de mulțumit sunteți în general de felul în care trăiți?

	%
Deloc mulțumit	26.0
Nu prea mulțumit	52.4
Destul de mulțumit	20.5
Foarte mulțumit	0.8
Total	100.0

Fig. 3. Cum este viața dvs. în prezent comparativ cu cea de acum un an?

	%
Mult mai bună	0.4
Mai bună	11.6
Aproximativ la fel	40.5
Ceva mai proastă	37.2
Mult mai proastă	10.1
Total	100.0

Fig. 4. Credeți că actualul guvern este capabil să îmbunătățească situația economico-socială a țării?

	%
Da	38.1 (a scăzut de la 45.1 în ianuarie 2002)
Nu	47.7
NS/NR	14.2
Total	100.0

Pesimismul românilor se reflectă atât față de un viitor general, văzut ca incert, ca și față de temele la ordinea zilei. Cei mai mulți sunt sceptici și nu cred că în anul următor lucrurile se vor schimba în bine; **majoritatea nu crede că România va fi invitată să intre în NATO, deși susține această integrare.**

Fig. 5. Cum credeți că veți trăi peste un an?

	%
Mult mai bine	1.7
Ceva mai bine	21.8
Aproximativ la fel	32.5
Ceva mai prost	22.8
Mult mai prost	8.3
NS/NR	12.9
Total	100.0

Fig. 6. Credeți că România va fi primită în NATO în acest an, la întâlnirea de la Praga din noimebrie?

	%
Da	34.2
Nu	42.0
NS/NR	23.8
Total	100.0

Această nemulțumire și starea generală de pesimism, nu au devenit capital politic. Preferințele pentru partide politice au rămas în mare măsură neschimbate, de la ultimul nostru sondaj. În continuare, un partid dominant (PSD) este foarte aproape de a avea majoritatea absolută (47%). Partidul Democrat a început să se apropie de procentele înregistrate de Partidul România Mare, dar cele trei mari formațiuni din opoziție nu ating, toate la un loc, ponderea PSD. În cursa prezidențială, Adrian Năstase a reușit, deocamdată parțial, să atragă din alegătorii lui Ion Iliescu. De altfel, votanții actualului președinte reprezintă marea necunoscută a alegerilor din 2004. Procentul nehotărâților rămâne îngrijorător de mare. Este relevant că numărul nehotărâților e mai mare în cazul alegerilor prezidențiale (50%) față de cele parlamentare (42%), tot un semn al dilemelor în care află electoratul lui Ion Iliescu.

Fig. 7. Dacă duminica viitoare ar avea loc alegeri parlamentare, cu ce partid ați vota?

	%
PSD (PDSR sau PSD)	47.5
PRM	14.9
PD	12.4
PNL (și ApR)	10.5
UDMR	7.0
PUR	2.5
UFD	1.9
Alt partid	1.9
PNȚCD	1.5
Nehotărâți	42.5
Total	100.0

Fig. 8. Cu cine ați vota pentru funcția de președinte dacă duminica viitoare ar avea loc alegeri prezidențiale?

	%
Adrian Năstase	42.7
C.V. Tudor	16.9
Traian Băsescu	16.5
Theodor Stolojan	7.5
Mircea Geoană	3.2
Emil Constantinescu	2.1
Petre Roman	1.6
Mugur Isărescu	1.6
Valeriu Stoica	0.7
Ion Iliescu	0.2
Altul	6.9
Nehotărâți	50.0
Total	100.0

Sondajul nostru a încercat să măsoare așteptările și sprijinul populației față de eventuala intrare în NATO. Analizele statistice nu spun însă foarte multe despre factorii care influențează acest sprijin. Pesimiștii sunt răspândiți în proporții egale în urban și în rural. Nu am găsit diferențe regionale semnificative, deși se observă o ușoară tendință ca bucureștenii să fie mai optimiști, iar transilvănenii mai rezervați. Cei mai optimiști sunt vârstnicii și cei mai puțin educați, tot ei sunt cei mai entuziaști susținători ai intrării în alianță.

Fig. 9. Model explicativ al susținerii integrării în NATO

Predictor	Asociere și semnificație
Susține integrarea în NATO	+ ***
Venit	N/S
Nivel de educație scăzut	+ *
Vârsta	+ *
Mărimea localității	N/S
R ²	0.11

*Legenda: + corelație pozitivă, - corelație negativă; * predictor cu nivel de semnificație la $p < 0.1$; ** $p < 0.05$; *** $p < 0.001$ (***) = cea mai puternică asociere);
N/S = ne semnificativ*

În timp ce România a înregistrat progrese în drumul către NATO, românii nu par a le observa sau, cel puțin, nu le iau în considerare. În linii mari, sunt la fel de pesimiști ca anul trecut și în mod clar mai sceptici cu privire la direcția în care se îndreaptă țara și față de capacitatea guvernului de a le rezolva problemele.